

**2013/2014 RAZISKAVA O OTROŠKEM DELU V DRŽAVAH
PRIDELOVALKAH KAKAVA V ZAHODNI AFRIKI**

Pogosto zastavljena vprašanja

Četrtek, 30. julij 2015

METODOLOGIJA

1. Kakšna je razlika med oblikami otroškega dela (otroci, ki delajo, otroško delo, nevarno otroško delo)?

Po standardih Mednarodne organizacije za delo (ILO) so otroci (5 – 17 let), ki delajo (t.i. working children), tisti, ki so opravljali ekonomsko dejavnost vsaj eno uro v času poteka raziskave. Ekonomska dejavnost ne vključuje gospodinskih opravil v lastnem gospodinjstvu. Nekatere oblike dela otrok se ne štejejo med otroško delo za otroke starejše od 12 let, če ga otroci opravljajo le omejeno število ur.

Otrok opravlja otroško delo (t.i. child labor), ko: (1) opravlja ekonomsko dejavnost in je mlajši od za opravljanje tega dela dovoljeno starost ali (2) opravlja nevarno delo ali (3) so ga zaradi dela pretihotapili v drugo državo, kraj ali (4) je vključen v prisilno delo ali (5) se ga spolno izkorišča v ekonomske namene ali (6) je vključen v nelegalne dejavnosti ali v oborožen konflikt ali (7) opravlja nevarna neplačana gospodinjska opravila.

Nevarno otroško delo pa vključuje delo, ki je že v osnovi nevarno ali ga opravlja daljši delovni čas (dlje kot je zakonsko dovoljeno) in/ali se ko ga opravlja ponoči.

2. Kako je opredeljeno nevarno delo pri pridelavi kakava?

Merila za otroško delo in definicija otroškega dela, ki jih uporabljamo pri tej raziskavi temeljijo na ILO definiciji in usmeritvah, tudi tistih, ki jo bili sprejeti v resoluciji o statistiki otroškega dela na 18. mednarodni konferenci statistikov za delo (ICLS). Upoštevali smo tudi nacionalne zakone in okvire za nevarno delo, kot jih določata Slonokoščena obala in Gana. Izpostavljenost otrok nevarnemu delu smo operacionalizirali z uporabo metodologije, ki je bila razvita med leti 2012 in 2013 v posvetovanju z deležniki, med katere spadajo Oddelek za delo ZDA (USDOL), vladi Slonokoščene obale in Gane, Mednarodna organizacija za delo (ILO) in mednarodna industrija kakava in čokolade. Z uporabo te metodologije smo kot otroke, ki so bili vključeni v nevarno delo pri pridelavi kakava v zadnjih 12 mesecih ali so bili temu delu izpostavljeni v zadnjih mesecih, opredelili tiste, ki ustrezajo naslednjim šestim spremenljivkam:

1. otroci (5- 17 let), ki sodelujejo pri pridelavi kakava in so vključeni v čiščenje območij (V1),
2. otroci (5- 17 let), ki sodelujejo pri pridelavi kakava in prenašajo težka bremena (V2),
3. otroci (5- 17 let), ki sodelujejo pri pridelavi kakava in so izpostavljeni kmetijskim kemikalijam (V3),
4. otroci (5- 17 let), ki sodelujejo pri pridelavi kakava in uporabljajo ostra orodja (V4),

5. otroci (5- 17 let), ki sodelujejo pri pridelavi kakava in imajo dolge urnike (v5),
6. otroci (5- 17 let), ki sodelujejo pri pridelavi kakava in delajo ponoči (v6).
3. Katero populacijo predstavljajo ocene, ki jih navaja raziskava?

Podatke zbrane v raziskavi uporablja Univerza Tulane za identifikacijo izpostavljenosti otrok otroškemu delu in nevarnemu otroškemu delu pri pridelavi kakava. Zbrane podatke v 2013/14 se uporablja tudi za primerjavo z zbranimi podatki 2008/09 za določanje vključevanja otrok v otroško delo, tudi nevarno otroško delo, v državah pridelovalkah kakava, Slonokoščena obala in Gana. Ocene predstavljene v tem poročilu predstavljajo kmečka gospodinjstva na področjih pridelave kakava v obeh državah. Ocene otroškega dela vključujejo populacijo otrok, 5 – 17 let, ki živijo v teh gospodinjstvih. Gospodinjstvo je opredeljeno kot kmečko, če se nahaja v ruralnem ali semi-urbanem okolju in vključuje vsaj enega član gospodinjstva, otroka ali odraslega, ki je v zadnjih 12 mesecih delal v kmetijstvu. Raziskava pokriva tako gospodinjstva, ki so vključena v pridelavo kakava, kot tista, ki niso, ter otroke, ki so vključeni v pridelavo kakava in tiste, ki niso. Vključena so tudi gospodinjstva brez otrok.

4. Kako je definirano gospodinjstvo, vključeno v pridelavo kakava?

Gospodinjstvo je "oseba ali skupina oseb, ki živijo skupaj v isti hiši ali na posestvu, si delijo gospodijska opravila in zase skrbijo kot enota. Člani gospodinjstva niso nujno v sorodu (krvnem ali s poroko), hkrati pa sorodniki, ki živijo v isti hiši ali na posestvu, niso nujno del istega gospodinjstva" (definicija ILO). Gospodinjstva vključena v pridelavo kakava so tista, ki so bila v času zbiranja podatkov vključena v pridelavo kakava. Spraševalci so vključene v raziskavo vprašali po vseh opravilih, ki jih opravlja posamezno gospodinjstvo.

KLJUČNE UGOTOVITVE

5. Koliko otrok je vključenih v pridelavo kakava?

V letih 2013/2014 je 2,25 milijona otrok sodelovalo pri pridelavi kakava, od tega jih 2,12 opravlja otroško delo, 2,03 milijona pa celo nevarno otroško delo v Slonokoščeni obali in v Gani. Torej se je število otrok, ki sodelujejo pri pridelavi kakava povečalo za 440.000, od tega jih je 360.000 več opravlja otroško delo in 310.000 več nevarno otroško delo. Tudi odstotek otrok v kmečkih gospodinjstvih, ki so jih vključili v pridelavo kakava je narasel: 19 % otrok vključenih v pridelavo kakava, 16 % otrok vključenih v otroško delo in 13 % takšnih, ki opravljajo nevarno otroško delo. V Slonokoščeni obali se je število otrok vključenih v nevarno otroško delo pri pridelavi kakava povečalo za 46 % (iz 0,79 milijona v letih 2008/09 na 1,15 milijona v letih 2013/14). V Gani pa se je število otrok vključenih v nevarno otroško delo pri pridelavi kakava zmanjšalo za 6 % (iz 0,93 milijona v letih 2008/09 na 0,88 milijona v letih 2013/14).

6. Se je v zadnjih petih letih spremenilo število otrok vključenih v nevarno otroško delo pri pridelavi kakava?

V skupnem številu se je povečalo tako število otrok, ki opravljajo nevarno otroško delo, kot tudi odstotek otrok v kmečkih gospodinjstvih, ki opravljajo nevarna dela povečalo iz 1,72 milijona ali 30 % v 2008/09 na 2,03 milijona ali 34 % v letih 2013/14. V Slonokoščeni obali je zraslo tako število kot odstotek (iz 0,79 milijona ali 22 % v letih 2008/09 na 1,15 milijona ali 31 % v letih 2013/14),

medtem ko sta se v Gani tako število kot odstotek zmanjšala (iz 0,93 milijona ali 43 % v letih 2008/09 na 0,88 ali 39 % v letih 2013/14). Istočasno pa se je odstopek otrok, ki so vključeni v pridelavo kakava in opravljajo nevarno delo zmanjšalo v obeh državah (iz 97 % na 89 % Slonokoščeni obali in iz 93 % na 92 % v Gani). Pa tudi odstotek otrok, ki so bili vključeni v raziskavo in bili izpostavljeni nevarnim delom, se je v obeh državah zmanjšal.

7. Katerim nevarnostim so največkrat izpostavljeni otroci vključeni v pridelavo kakava?

Skupno otroci največkrat prenašajo težka bremena ali uporabljajo ostra orodja, saj več kot 60 % otrok vključeni v pridelavo kakava prenaša težka bremena, več kot 70 % pa jih uporablja tudi ostra orodja. V Slonokoščeni obali je bilo v letih 2013/14 tudi več kot 40 % otrok vključenih v čiščenje področij (v Gani pa to delo opravlja 2,4 % otrok). V Gani je bilo več kot 30 % otrok izpostavljenih kmetijskim kemikalijam (v Slonokoščeni obali je bilo takšnih 13 %). Samo majhen odstotek (manj kot 3 %) otrok je izpostavljenih dolgim urnikom in nočnemu delu.

8. Kateri otroci so največkrat vključeni v nevarno otroško delo pri pridelavi kakava?

Večji odstotek takšnih otrok je dečkov in starejših otrok. Skupno 41 % dečkov (39 % v Slonokoščeni obali in 43 % v Gani) in 26 % deklic (21 % v Slonokoščeni obali in 35 % v Gani) v kmečkih gospodinjstvih v pridelovalkah kakava je opravljalo nevarno otroško delo v letih 2013/14. Manj kot četrtina otrok starih od 5 do 11 let je vključenih v nevarno delo, medtem ko je nevarno delo v letih 2013/14 opravljalo 48 % otrok starih od 12 do 14 let in kar 60 % otrok starih od 15 do 17 let. V Slonokoščeni obali so številke naslednje: 19 % (otroci 5 – 11 let), 46 % (otroci 12 – 14 let) in 60 % (otroci 15 – 17 let). V Gani pa: 28 % (otroci 5 – 11 let), 51 % (otroci 12 – 14 let) in 60 % (otroci 15 – 17 let).

9. Kateri dejavniki, poleg vladnih politik in socialnih programov, so vplivali na spremembe številke?

Cilj študije ni bil opredelitev faktorjev, ki so vplivali na spremembo številke. Čeprav študija ne opredeljuje vzrokov, lahko poudarimo, da so se v pridelovalkah kakava v teh letih zgodile velike socialnoekonomske spremembe. Te spremembe, ki vplivajo na rezultate raziskave, vključujejo: (a) velik porast pridelave kakava in števila gospodinjstev vključenih v pridelavo kakava, (b) rast prebivalstva in migracije, (c) fluktuacija otrok, ki so vključeni v pridelavo kakava, (d) politično nasilje v Slonokoščeni obali. Najpomembnejše je, da je na rezultate vplivala velika porast pridelave kakava, saj je v Slonokoščeni zrasla za več kot 40 %, v Gani pa za 30 %. Visoki donosi in odpornost na boleznin nasadov kakava so prispevali k drastičnemu povečanju pridelave kakava na nekaterih področjih.

10. Kateri faktorji so vplivali na porast števila otrok vključenih v nevarno otroško delo pri pridelavi kakava v Slonokoščeni obali?

Cilj študije ni bil opredelitev faktorjev, ki so vplivali na spremembo številke. Čeprav študija ne more določiti vzrokov, je pri razlagi potrebno upoštevati spremembe pri pridelavi kakava. Pidelava kakava v Slonokoščeni v letih 2013/14 se je povečala za skoraj 43 % od let 2008/09, povečalo pa se je tudi število otrok vključenih v pridelavo kakava, za kar 60 %. Medtem ko je bilo v letih 2008/09 v pridelavo kakava vključenih 50 % kmečkih gospodinjstev, se je ta številka do let 2013/14 povečala na 76 %. Tudi pridelovalne površine namenjene kakavu so se od let 2008/09 do 2013/14 povečale za

več kot 5 milijonov juter. Slonokoščena obala je v letih 2010/11 doživela politično nasilje, ki so mu sledile predsedniške volitve. Politično nasilje je povzročilo veliko trpljenja ter interne in mednarodne migracije. To je prekinilo tudi izvajanje vladnih programov na področjih pridelave kakava in imelo negativne učinke na infrastrukturo v državi – zmanjšanje števila šol in učiteljev še posebno v kmečkih delih države. Čeprav se je situacija v zadnjih letih izboljšala, se država še vedno postavlja na noge.

11. Kateri faktorji so prispevali k povečanju števila otrok vključenih v nevarno otroško delo v Gani?

Čeprav se je količina pridelanega kakava v letih med obema raziskavama prav tako povečala (do 35%), se je število otrok, ki sodelujejo pri pridelavi kakava zmanjšalo, zmanjšala pa se je tudi površina zemlje, na kateri pridelujejo kakav – za okrog 12 %. Odstotek kmečkih gospodinjstev, ki vključenih v pridelavo kakava se je tudi zmanjšal : iz 57 % v 2008/09 na 48 % v 2013/14. Čeprav raziskava ne more pokazati vzrokov za ta trend, pa je iz nje razvidno, da socialne intervencije in splošen gospodarski napredek vplivata na razvoj v pozitivno smer.

12. Katere druge spremembe ste opazili v pridelovalkah kakava v zadnjih petih letih?

Tako Slonokoščena obala kot Gana se urbanizirata, kmečko prebivalstvo se seli v mesta, urbano prebivalstvo zato raste hitreje kot kmečko prebivalstvo. V obeh državah se je zmanjšalo število starejših otrok in za delo sposobnih odraslih, ki živijo v kmečkih gospodinjstvih. Povprečno število otrok starih od 5 do 17 let na področjih, kjer se prideluje kakav, se je zmanjšalo iz 2,7 (2008/09) na 1,9 (2013/14) v Slonokoščeni obali in iz 2,5 (2008/09) na 2 (2013/14) v Gani.

Dostop do izobraževanja se je izboljšal, saj vedno več otrok, ki sodeluje pri pridelavi kakava, tudi obiskuje šolo v Slonokoščeni obali in v Gani. V Slonokoščeni obali je v letih 2013/14 v šolo hodilo 71 % otrok, v Gani pa 96 %. V letih 2008/09 je bilo takih otrok v Slonokoščeni obali 59 %, v Gani pa 91 %. Povečal se je tudi odstotek otrok, ki obiskujejo šolo, v vseh kmečkih gospodinjstvih v obeh državah.

13. Kakšen vpliv so imela prizadevanja vlad in industrije na ocene?

Cilj te raziskave je oceniti razširjenost in izmeriti spremembe števila otrok vključenih v otroško delo in nevarno otroško delo v državah Zahodne Afrike, ki pridelujejo kakav med leti 2008/09 in 2013/14. To poročilo ne pokriva WFCL¹ razen nevarnega dela (ki vključuje tudi tihotapljenje otrok in prisilno delo) kot ga definira ILO in/ali vlade. Poročilo ne ocenjuje prizadevanj vlad in industrije, ki se trudijo za ukinitvev otroškega dela in WFCL pri pridelavi kakava v Slonokoščeni obali in Gani. Za te podatke se obrnite na poročilo USDOL "Findings on the Worst Forms of Child Labor" (<http://www.dol.gov/ilab/reports/child-labor/findings/>).

14. Koliko otrok mora prenehati opravljati nevarno otroško delo pri pridelavi kakava, da bi dosegli cilje Protokola Harkin-Engel?

Protokol Harkin-Engel iz leta 2010 določa okvir za aktivnosti, ki podpirajo izvajanje protokla in določa, da se bo število otrok vključenih v nevarno otroško delo v Slonokoščeni obali in Gani do leta 2020 zmanjšalo za 70 % s skupnimi aktivnostmi ključnih deležnikov. Izhajajoč iz današnjih

---

1 WFCL pomeni najslabše oblike otroškega dela (Worst Forms of Child Labor).

števil, bi moralo nevarno otroško delo opravljati 1,5 milijona otrok, da bi dosegli zastavljene cilje.

15. Kako lahko dosežemo ta cilj?

Učinkovite intervencije bi se morale dotakniti velikega števila otrok, biti finančno vzdržne in vključevati vlade in lokalne oblasti. Otroško delo je treba nasloviti neposredno (intervencije, ki otroke izključijo iz najhujših oblik nevarnega dela, neposredna implemetncija zakonodaje itd.) in posredno (osredotočenje na izobraževanje, razvoj javne infrastrukture, zmanjšanje revščine itd.). Do danes je bilo financiranje teh aktivnosti omejeno, intervencije pa so dosegle samo majhno število otrok. Izboljšati se morajo tudi delovni pogoji, da bo pridelava kakava postala manj nevarno delo. Lokalne oblasti in mednarodni deležniki pa morajo vsem otrokom zagotoviti dostop do kakaovostne izobrazbe, ki vključuje tudi nadaljevanje izobraževanja (ne samo osnovna šola).

Raziskava je pokazala, da smo, kljub majhnemu napredku, še vedno daleč od ciljev postavljenih v protokolu Harkin-Engel. Dejstvo je, da se je izziv povečal zaradi spremembe trendov v pridelavi kakava, na katere deležniki, ki sodelujejo v boju proti otroškemu delu, nimajo neposredne kontrole. Ker obe državi povečujeta pridelavo kakava, se morajo tudi prizadevanja za zmanjšanje otroškega dela povečati. Čeprav ni hitrih in lahkih rešitev, je veliko aktivnosti, ki se lahko začno dogajati, da bi se ta težava zmanjšala. Velike stroške programov za doseganje ciljev zmanjšanja otroškega dela pa si morajo med seboj razdeliti vlade, zasebni sektor in drugi mednarodni deležniki.